Lietas arhīva Nr. KA02-0093-20/1
ECLI:LV:KUAT:2020:0601.11380005217.4.S

S P R I E D U M S

Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2020.gada 1.jūnijā

Kurzemes apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Reinholde
tiesneši K.Līcis, I.Junghāne
piedaloties
prokuroram E.Kristovskim
aizstāvim I.Jakušonokam

atklātā tiesas sēdē, pamatojoties uz apsūdzētā /pers. A/ aizstāvja Igora Jakušonoka apelācijas sūdzību apelācijas kārtībā izskatīja krimināllietu, kurā ar Kurzemes rajona tiesas 2020.gada 11.februāra spriedumu **/pers. A/**, personas kods /personas kods/, atzīts par vainīgu un sodīts saskaņā ar Krimināllikuma 323.panta pirmo daļu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Kurzemes rajona tiesas 2020.gada 11.februāra spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu un sodīts saskaņā ar Krimināllikuma 323.panta pirmo daļu ar piespiedu darbu uz 200 stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.pantu, soda termiņā ieskaitīts /pers. A/ aizturēšanas laiks no 2017.gada 17.februāra līdz 2017.gada 18.februārim, kas atbilst izciestām 16 piespiedu darba stundām.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu atzīts, ka /pers. A/ deva kukuli, tas ir, mantisku vērtību, valsts amatpersonai, lai tā izmantojot savu dienesta stāvokli neizdarītu kādu darbību kukuļdevēja interesēs, šādos apstākļos:

2017.gada 17.februārī ap plkst.09.53 Talsu novadā, Ģibuļu pagastā, ārpus apdzīvotas vietas, pa ceļu Rīga-Ventspils, virzienā no Ventspils uz Rīgu, /pers. A/ vadīja sev piederošo transportlīdzekli AUDI A6 AVANT, ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/, ar ātrumu 113 km/h, kas pārsniedza ārpus apdzīvotām vietām vieglajiem automobiļiem atļauto braukšanas ātrumu, tādējādi pārkāpjot 2015.gada 2.jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr.279 "Ceļu satiksmes noteikumi" 101.1.punkta prasības, līdz brīdim, kad viņa darbības pārtrauca Valsts policijas inspektors, ceļa 128.kilometrā apturot viņa vadīto transportlīdzekli.

Apsūdzētais apzinājās, ka pēc viņa vadītā transportlīdzekļa apturēšanas Valsts policijas inspektors sastādīs administratīvā pārkāpuma protokolu, fiksēs izdarīto pārkāpumu un uzliks viņam administratīvo sodu. Ar mērķi izvairīties no soda par izdarīto Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu un panākt, ka valsts amatpersona izmantojot savu dienesta stāvokli viņa interesēs nesastāda administratīvā pārkāpuma protokolu un nepieņem lēmumu par administratīvā soda uzlikšanu, plkst.09.55, brīdī, kad pie apturētā transportlīdzekļa pienākušais Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja Patruļpolicijas nodaļas Satiksmes uzraudzības rotas jaunākais inspektors /pers. B/ lūdza viņam uzrādīt transportlīdzekļa vadītāja apliecību un transportlīdzekļa reģistrācijas apliecību, /pers. A/ salocīja 20 *euro* banknoti ar numuru X34830383618, ievietoja to starp pieprasītajiem dokumentiem un, neko nesakot, kopā ar tiem, caur vadītāja durvju logu, nodeva mantisko vērtību - kukuli šai valsts amatpersonai tieši rokās. Dodot mantisko vērtību - kukuli valsts amatpersonai, /pers. A/ ar savu rīcību nepārprotami lika saprast, ka vēlas, lai Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja Patruļpolicijas nodaļas Satiksmes uzraudzības rotas jaunākais inspektors /pers. B/ izmanto savu dienesta stāvokli un nesastāda administratīvā pārkāpuma protokolu un neuzliek viņam sodu par izdarīto Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu. Redzot, ka amatpersona viņam doto mantisko vērtību - kukuli nepieņēma un pieprasīja sniegt paskaidrojumu par dokumentos esošo naudu, /pers. A/ centās izraut no amatpersonas rokām viņa iedoto transportlīdzekļa vadītāja apliecību, transportlīdzekļa reģistrācijas apliecību un 20 *euro* banknoti ar numuru X34830383618, pēc kā notikuma vietā tika aizturēts.

Ar minēto rīcību /pers. A/ izdarīja Krimināllikuma 323.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu (*lietas 153.-158.lapa*).

[3] Par Kurzemes rajona tiesas 2020.gada 11.februāra spriedumu apelācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētā /pers. A/ aizstāvis I.Jakušonoks, lūdzot atcelt spriedumu par /pers. A/ notiesāšanu pēc Krimināllikuma 323.panta pirmās daļas kā nepamatotu un nelikumīgu, pārbaudīt lietā esošos pierādījumus un taisīt jaunu, /pers. A/ attaisnojošu spriedumu (*lietas 162.-165.lapa*). Aizstāvis Kurzemes rajona tiesas spriedumu uzskata par nelikumīgu un atceļamu, jo lietā esošie pierādījumi izskatīti vienpusīgi un novērtēti neobjektīvi, pārkāpjot nevainīguma prezumpcijas principu, nepareizi kvalificējot /pers. A/ darbības, kā rezultātā /pers. A/ nepamatoti notiesāts un sodīts. Minētais pamatots ar turpmāk norādīto.

[3.1] Krimināllietā nav pierādījumu, kas apstiprinātu, ka /pers. A/, brīdī, kad viņu apturēja policijas darbinieks, jau zināja, ka policijas inspektors viņam sastādīs administratīvā pārkāpuma protokolu, fiksēs izdarīto pārkāpumu un uzliks administratīvo sodu. Tiesa nav ņēmusi vērā faktu, ka nauda nonāca policijas darbinieka rokās kopā ar dokumentiem tad, kad policijas darbinieks /pers. B/ vēl nebija izskaidrojis /pers. A/ apturēšanas iemeslu, pārkāpuma būtību un sekas. Minētais izsecināms no liecinieka /pers. B/ liecinātā konfrontēšanas laikā. Tādējādi /pers. A/ nebija nekāda nodoma dot kukuli.

[3.2] Tiesa nepamatoti, pieņēmumu veidā, atzinusi, ka policijas darbinieka – liecinieka /pers. B/ jautājums: "Kas tas ir?", kas sekoja tieši pēc dokumentu saņemšanas, izskaidro to, ka /pers. B/ jau pirms tam bija redzējis /pers. A/ darbības automašīnā – naudas zīmes salocīšanu un ielikšanu starp dokumentiem. Aizstāvja ieskatā /pers. B/ uzdotais jautājums norāda uz to, ka /pers. B/ neredzēja /pers. A/ darbības automašīnā un ieraugot starp dokumentiem naudas banknoti, viņam nebija saprotams naudas nodošanas mērķis.

Ja apsūdzētais būtu vēlējies dot kukuli, tad būtu devis policistam mājienu, nevis, ieraugot naudu un saprotot, ka viņu var nepareizi saprast, uzreiz prasītu nejauši iedoto banknoti atdot atpakaļ. Kā arī apstāklis, ka /pers. A/ nav apstrīdējis lēmumu par administratīvā soda uzlikšanu, nepierāda viņa kukuļdošanas darbības, jo tikai pēc tam, kad /pers. A/ tika izskaidrots apturēšanas iemesls un parādīts fiksētais ātrums, viņš piekrita pārkāpumam un sodam.

[3.3] Apsūdzētā vaina pierādīta tikai pamatojoties uz pieņēmumiem, kas nav pieļaujams un pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 19.panta trešo daļu, 127.panta pirmo un otro daļu, 128.panta trešo daļu, 512.panta pirmo un otro daļu.

[3.4] Apsūdzībā norādītie apstākļi izteikti pieņēmuma formā un neatbilst lietā konstatētajiem faktiem, lietā nav pierādījumu, kas apstiprinātu, ka apsūdzētais apzinājās, ka viņam tiks sastādīts protokols, kā arī tas, ka apsūdzētais salocīja 20 *euro* banknoti, ievietoja to starp pieprasītajiem dokumentiem un nodeva mantisku vērtību-kukuli valsts amatpersonai.

[3.5] Tiesa nepamatoti nav ņēmusi vērā /pers. A/ iesniegtos pierādījumus, t.i. aktu par fakta fiksēšanu un optometrista slēdzienu. Apsūdzētais, iesniedzot aktu par fakta fiksēšanu, apšaubīja liecinieka /pers. B/ liecības, tādējādi prokuroram vajadzēja pierādīt pretējo. Tiesa nepamatoti uzskatījusi optometrista slēdzienu par nepietiekošu, lai varētu spriest un izvērtēt /pers. A/ redzes kvalitāti.

[3.6] Aizstāvja ieskatā apsūdzētā /pers. A/ vaina inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā nav pierādīta un viņa darbībās nav saskatāms nozieguma sastāvs, t.sk. subjektīvā puse. Tiesa nepamatoti, pieņēmumu veidā, atzinusi tiešu nodomu.

[3.7] Aizstāvja ieskatā ir pārkāptas apsūdzētā tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, ko pirmās instances tiesa nav vērtējusi, nosakot sodu.

[4] Apelācijas instances tiesā apsūdzētā aizstāvis I.Jakušonoks uzturēja iesniegto apelācijas sūdzību, lūdza apsūdzēto attaisnot, minot sūdzībā norādītos motīvus. Aizstāvja ieskatā situācija ir nepareizi vērtēta kā kukuļdošana, jo pierādījumi liecina, ka nauda starp dokumentiem nonāca nejauši, kā arī tajā brīdī apsūdzētais vēl nebija informēts par pārkāpumu un iespējamām sekām, tādējādi nav nodibināts par ko nauda varēja tikt dota. Minētais norāda, ka apsūdzētā darbībās nav saskatāms nozieguma sastāvs.

Lūdza izvērtēt, vai nav pārkāptas apsūdzētā tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā.

[5] Apelācijas instances tiesas sēdē apsūdzētais /pers. A/ pievienojās aizstāvja iesniegtajai apelācijas sūdzībai, paskaidrojot, ka vainu izvirzītajā apsūdzībā neatzīst, radušos situāciju uzskata par pārpratumu, tāpēc lūdz viņu attaisnot.

Apsūdzētais /pers. A/ apelācijas instances tiesas sēdē uzturēja iepriekš sniegtās liecības. Par lietas apstākļiem tiesai liecināja, ka ar ģimeni braucis uz Rīgu, kad viņu apturēja ceļu policija. Kamēr policists tuvojās viņa automašīnai, laicīgi sagatavojis dokumentus. Naudas maku izņēmis no kabatas, pagriezis uz konsoles pusi, lai būtu ērtāk izņemt dokumentus - tehnisko pasi un vadītāja apliecību. Sagatavotos dokumentus policistam sniedzis pa automašīnas logu. Policists ar dokumentiem pagājis prom, tad atgriezies, rādījis dokumentus un prasījis: "Kas tas ir?" Policistam pienākot tuvāk mašīnai, ieraudzījis 20 *euro* banknoti, centies to atgūt, lai nebūtu pārpratumu, bet policists naudu nav atdevis. Policists aizgājis uz dienesta automašīnu, pēc tam atgriezies, uzlicis viņam (/pers. A/) roku dzelžus un pavadījis līdz dienesta automašīnai, kur parādījis videoierakstu, ka pārkāpts atļautais braukšanas ātrumu. Pēc tam sastādīts protokols par ātruma pārsniegšanu, protokolā norādīts, ka viņš braucis ar ātrumu 113 km/h. Uzlikto sodu nav apstrīdējis.

/pers. A/ liecināja, ka tehniskā pase un tiesības atrodas makā naudas nodalījumā, blakus. Nezinot kā starp dokumentiem nonāca nauda, nav skatījies, vai starp tiesībām un tehnisko pasi kaut kas atrodas. Abus dokumentus no maka izņēmis kopā. Uzskata, ka nauda bija iesprūdusi starp tehnisko pasi un tiesībām. Sākumā nav zinājis par ko viņš apstādināts, par iespējamo sodu policists viņam neko nav teicis. Parasti vēro ar kādu ātrumu pārvietojas, bet esot kļūdījies un nav pamanījis, ka pārkāpj atļauto braukšanas ātrumu. Iepriekš viņam ir bijis konflikts ar Talsu policistiem, neatceras vai konkrēti ar šo policistu, neatceras konflikta būtību un kā tas beidzās, iespējams konflikts bija par ātruma pārsniegšanu, vai ko citu. Atbildot uz prokurora jautājumu paskaidroja, ka dokumentus iepriekš sagatavojis, jo ar automašīnu brauc vairāk kā 20 gadus un policijai vienmēr interesē dokumenti, un lai nekavētu laiku, iepriekš sagatavojis dokumentus. Uz Rīgu braucis pie ārsta, nav kavējis, bet laika apstākļi nebija piemēroti, gribējis laicīgi nokļūt galamērķī.

[6] Apelācijas instances tiesas sēdē prokurors E.Kristovskis atzina, ka pirmās instances tiesas spriedums ir likumīgs, pamatots, apsūdzētajam noteiktais sods ir samērīgs, sprieduma atcelšanai nav pamata.

[6.1] Prokurora ieskatā aizstāvības iebildumi, ka spriedums nav pamatots un tiesa lietu izskatījusi vienpusīgi, ir pieņēmums, jo visi spriedumā minētie secinājumi ir pamatoti ar lietā esošajiem pierādījumiem.

[6.2] Prokurors atsaucās uz tiesību teorijas atziņām, kas ir kukuļdošana, norādot, ka noziedzīgs nodarījums uzskatāms par pabeigtu neatkarīgi no tā vai valsts amatpersona ir pieņēmusi kukuli vai tā daļu, vai nē.

[6.3] Apsūdzētā rīcība pēc automašīnas apturēšanas, sagatavojot dokumentus un iedodot tos inspektoram, liecina par to, ka apsūdzētais saprata, ka automašīnu vadījis ar pietiekami lielu ātrumu, par kuru viņam var uzlikt administratīvo sodu. Tāpat apsūdzētā rīcība, prasot atdod un cenšoties izraut dokumentus no policijas inspektora rokām, liecina, ka apsūdzētais mēģināja novērst sekas. Prokurors atzina, ka subjektīvais moments tādējādi ir acīmredzams, pārkāpums ir izdarīts un persona centās izvairīties no pārkāpuma fiksēšanas.

Ņemams vērā arī apsūdzētā liecinātais, ka viņam bija jāierodas Rīgā ārstniecības iestādē un vēlējies tur nokļūt laicīgi, līdz ar to saskatāms arī steigas moments.

Motīvu daļa

[7] Iepazinusies ar apelācijas sūdzībā norādītajiem motīviem, uzklausījusi apsūdzētā, viņa aizstāvja un prokurora viedokļus, iepazinusies ar krimināllietas materiāliem, apelācijas instances tiesa atzīst, ka Kurzemes rajona tiesas 2020.gada 11.februāra spriedums atceļams daļā par apsūdzētajam /pers. A/ noteikto sodu.

[8] Kriminālprocesa likuma 511.panta otrā daļa noteic, ka spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Spriedums ir tiesisks un pamatots, ja tas atbilst Kriminālprocesa likuma 512.panta nosacījumiem, tostarp šā panta pirmajā daļā noteiktajam, ka tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 512.panta otrajai daļai, tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē, un rakstveida pierādījumiem un dokumentiem, kuri norādīti lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai, vai ar pierādījumiem, kurus saskaņā ar šā likuma 125.panta noteikumiem nav nepieciešams pārbaudīt.

Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums atbilst norādīto tiesību normu prasībām. Savukārt apsūdzētā aizstāvja iesniegtajā sūdzībā izdarītā atsauce uz Kriminālprocesa likuma 19., 127.,128., 512.panta pārkāpumu ir formāla.

[9] Pirmās instances tiesa pārbaudījusi tai iesniegtos pierādījumus un atzinusi, ka tie ir pieļaujami un pietiekami, un pilnībā apstiprina /pers. A/ izvirzīto apsūdzību pēc Krimināllikuma 323.panta pirmās daļas. Tiesa atzinusi, ka apsūdzētā vaina pierādīta ar liecinieku /pers. B/, /pers. C/, /pers. D/ liecībām, konfrontēšanas protokolā fiksēto, apskates protokolā ietvertajām ziņām, administratīvā pārkāpuma protokolu, kā arī citiem lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem to kopumā.

Pirmās instances tiesas norādītie pierādījumi atbilst Kriminālprocesa likuma 127.panta prasībām, tāpat tie ir izvērtēti atbilstoši Kriminālprocesa likuma normu prasībām, uz šiem pierādījumiem balstītie secinājumi par apsūdzības pamatotību pēc Krimināllikuma 323.panta pirmās daļas atbilst kriminālprocesā noskaidrotajam. Pirmās instances tiesas spriedums satur pierādījumu analīzi un tie ir vērtēti to kopumā un savstarpējā saistībā.

[10] Apelācijas instances tiesa, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu, atzīst, ka nav pamata atkārtot pirmās instances tiesas spriedumā norādītos pierādījumus, tā kā piekrīt pirmās instances tiesas spriedumā sniegto pierādījumu un lietā konstatēto faktisko apstākļu

novērtējumam un tiesas paustajām atziņām.

Vienlaicīgi apgabaltiesa uzskata par nepieciešamu sniegt savu vērtējumu par pierādījumiem un apstākļiem, saistībā ar apsūdzētā /pers. A/ aizstāvja apelācijas sūdzības motīviem un apelācijas instances tiesas sēdē izteiktajiem apsvērumiem, kuriem apelācijas instances tiesas ieskatā, ir nozīme lietas pareizā izspriešanā. Minētais atbilst Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta, kas garantē tiesības uz taisnīgu tiesu, izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumus, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1994.gada 19.aprīla sprieduma lietā „Van de Hurk v. The Netherlands", iesnieguma Nr. 16034/90, 61.punkts*). Tiesnešiem ir jāuzklausa argumenti, bet viņiem nav pienākuma detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa *(Eiropas Cilvēktiesību tiesas komisijas 1986.gada 13.oktobra lēmums lietā Nr. 10153/82, Austria*).

[11] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 128.panta pirmo daļu pierādījumu ticamība ir kādas ziņas patiesuma konstatēšanas pakāpe. Atbilstoši šīs normas otrajai daļai, to, cik ticamas ir pierādīšanā izmantojamās ziņas par faktiem, izvērtē, aplūkojot visus kriminālprocesa laikā iegūtos faktus vai ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā. Savukārt izvēle, kuriem pierādījumiem ticēt, bet kuriem nē, ir tās tiesas kompetencē, kura izspriež lietu pēc būtības, tātad tas ietilpst kā pirmās instances tiesas, tā apelācijas instances tiesas kompetencē. Tās tiesas kompetencē, kas izspriež lietu pēc būtības, ir arī izlemt jautājumu, vai lietā esošie pierādījumi ir vai nav pietiekami apsūdzētā vainīguma konstatēšanai. Pierādījumu pietiekamības kritērijs ir saprātīgu šaubu esamība vai neesamība apsūdzētā vainīgumam, ko izvērtē tiesa. Pirmās instances tiesai šādas šaubas nav radušās. Arī apelācijas instances tiesa, pēc visu pierādījumu kopuma izvērtēšanas, nekonstatē apstākļus, kuri radītu šaubas par apsūdzētā vainīgumu.

Apgabaltiesa norāda, ka citāda pierādījumu vērtēšana, no aizstāvības pozīcijām, nevar būt par pamatu pirmās instances tiesas nolēmuma atcelšanai, ja tam netiek konstatēts Kriminālprocesa likumā noteiktais pamats.

[12] Kukuļa došana raksturojas ar jebkādu darbību no kukuļdevēja puses, ar kuru labums no kukuļdevēja nonāk pie amatpersonas.

[12.1] Par kukuļa nodošanas apstākļiem liecības snieguši policijas darbinieki, liecinieki /pers. B/ un /pers. C/.

Liecinieks/pers. B/ liecinājis, ka 2017.gada 17.februārī kopā ar kolēģi /pers. C/ pildījis dienesta pienākumus uz ceļa Rīga - Ventspils. Radars fiksējis pretim braucošās mašīnas ātrumu 117 km/h. Mašīna tikusi apturēta un viņš devies pie tās. Pieejot, caur durvju stiklu redzējis, ka vadītājs, t.i., apsūdzētais no naudas maka izņem dokumentus un 20 *euro* banknoti, kuru salocījis četrās daļās un ielicis starp transporta līdzekļa vadītāja apliecību un tehnisko apliecību. Pēc tam apsūdzētais viņam iedevis dokumentus starp kuriem atradās nauda. Jautājis vadītājam: „Kas tas ir?" Tad apsūdzētais centies izraut viņam no rokām dokumentus un naudu. Viņš to nav atļāvis, pēc kā devies uz dienesta transportlīdzekli, lai fiksētu šo faktu. Sapratis, ka apsūdzētais viņam vēlas dot kukuli. Savukārt centienus izraut naudu, uztvēris kā vadītāja nodomu novērst naudas došanas faktu.

Liecinieks /pers. C/ par /pers. A/ apturēšanas apstākļiem sniedzis identiskas liecības kā /pers. B/. Kā arī liecinājis, ka tad, kad kolēģis atgriezies pie dienesta transportlīdzekļa, kur ir uzstādīta videokamera, viņš paziņojis, ka laikam būs kukuļdevējs. Kolēģim rokā bijusi transportlīdzekļa vadītāja un reģistrācijas apliecība, starp kurām atradusies salocīta 20 *euro* banknote. Minētais fakts fiksēts videokameras ierakstā. Kolēģis paskaidrojis, ka ir redzējis, kā vadītājs no sava naudas maka izņem dokumentus un naudu, kuru saloka un ieliek starp dokumentiem, bet pēc tam visu kopā iedevis /pers. B/.

Apgabaltiesai nav pamata apšaubīt minētās liecinieku liecības, tā kā tās ir konsekventas kā pirmstiesas izmeklēšanā tā tiesā. Starp apsūdzēto /pers. A/ un liecinieku /pers. B/ notikusi arī konfrontācija, kuras laikā liecinieks nemainīgi norādīja uz to, ka ir redzējis kā apsūdzētais saloka un starp dokumentiem ievieto 20 *euro* naudas zīmi, norādot, ka cik atceras, tad darbības ar maku vadītājs veicis sev klēpī. (*lietas 58.-62.lapa*).

[12.2] Apstrīdot faktu, ka policijas darbinieks /pers. B/ varēja redzēt caur mašīnas durvju stiklu to, kas ir rokās transportlīdzekļa vadītājam, tiesas izmeklēšanā aizstāvis iesniedzis zvērināta tiesu izpildītāja aktu par fakta fiksēšanu (*lietas 91.lapa*).

Aktā fiksēts, ka darbībās iesaistītā persona /pers. E/ paziņo, ka nav iespējams saskatīt, ko /pers. A/ tur rokās transportlīdzekļa salonā, kad /pers. A/ ķermeņa augšdaļa ir pagriezta uz pasažiera sēdekļa pusi. Kā arī, ka /pers. E/ paziņo, ka ir skaidri redzams, ko transportlīdzekļa salonā tur rokās /pers. A/, kad /pers. A/ ķermeņa augšdaļa pagriezta pret transportlīdzekļa stūri.

Saskaņā ar Tiesu izpildītāju likuma 74.panta pirmās daļa 2.punktu zvērināts tiesu izpildītājs pēc ieinteresēto personu lūguma fiksē faktu. Tādējādi atbilstoši likumam un "Noteikumiem par faktu fiksēšanu" noformēts akts var tikt izmantots kā pierādījums. Vienlaicīgi tiesai izvērtējama šāda pierādījuma pieļaujamība kriminālprocesā.

Izvērtējot šajā aktā fiksēto informāciju secināms, ka faktiski veiktas darbības, kas atbilst izmeklēšanas eksperimentam, t.i., veikts speciāls mēģinājums, lai noskaidrotu, vai zināmos apstākļos un zināmā veidā varēja norisināties kāds notikums vai darbība. Šādu darbību veikt kriminālprocesā ir tiesīgs procesa virzītājs. Līdz ar to tiesas ieskatā, zvērinātas tiesu izpildītājas aktā fiksētās ziņas nav pieļaujamas pierādīšanā.

[12.3] Apsūdzētais, neapstrīdot faktu, ka starp policijas darbiniekam iedotajiem dokumentiem atradās nauda, norādīja, ka tā tur nonākusi nejauši, jo dokumenti bija naudas makā. Tā kā viņam ir slikta redze, tad nav to ievērojis.

Kā apstiprinājums redzes problēmām lietā iesniegts optometrista slēdziens par to, ka /pers. A/ nepieciešamas brilles tālumam, tuvumam un datoram un kvītis, kas apstiprina briļļu iegādi (*lietas 52., 55.lapa*).

Apgabaltiesa norāda, ka minētajiem dokumentiem nav pierādījuma nozīmes lietā, jo tiesa netic apsūdzētā versijai par naudas nejaušu nonākšanu starp dokumentiem, atbilstoši analizētajiem pierādījumiem, kā arī briļļu iegāde veikta un optometrista slēdziens sagatavots 2018.gada martā un maijā, tas ir, vairāk kā gadu pēc notikuma, tādējādi minētais nevar objektīvi raksturot apsūdzētā redzi notikuma laikā.

[13] Apsūdzētais norādīja, ka viņam nebija nodoms dot kukuli, tā kā par pieļauto pārkāpumu un iespējamo atbildību uzzinājis tikai tad, kad tika aizturēts un atradās policijas mašīnā.

Tādējādi aizstāvības pozīcija balstīta uz to, ka šajā notikumā nav konstatējams nodoms, t.i., subjektīvā puse.

Atbilstoši tiesību teorijā nostiprinātām atziņām, no subjektīvās puses kukuļdošanu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu, jo vainīgā persona apzinās, ka viņa dod kukuli valsts amatpersonai. Par tiešu nodomu liecina arī kukuļdošanas īpašais nolūks – panākt, lai valsts amatpersona, izmantojot savu dienesta stāvokli, izdarītu vai neizdarītu kādu darbību kukuļdevēja interesēs (*U.Krastiņš, V.Liholaja, D.Hamkova. Krimināllikuma komentāri, trešā daļa (XVIII-XXV nodaļa) otrais papildinātais izdevums. TNA, 2019. 646.lp.*).

Tiesa, ņemot vērā konstatētos notikuma apstākļus, apsūdzētā rīcību, uzskata, ka tas, ka policijas darbinieks nebija izskaidrojis apturēšanas iemeslu un apsūdzētais nelūdza policijas darbinieku nesastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu un nelūdza nepiemērot viņam sodu, nav nepārprotams apstiprinājums tam, ka apsūdzētajam nebija nodoms dot kukuli policijas darbiniekam, lai viņš neveiktu likumā noteiktās darbības. Tiesas ieskatā apsūdzētais apzinājās, ka ir pārsniedzis atļauto braukšanas ātrumu, ka šāda rīcība ir administratīvi sodāma, tāpēc vēlējās izvairīties no sev nelabvēlīgām sekām – administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanas un soda. Par minēto liecina apsūdzētā pārdomāta un savlaicīga rīcība, sagatavojot nepieciešamos dokumentus pirms to pieprasīšanas un naudas ievietošana starp tiem. Tādējādi apsūdzētā rīcība liecina par pretējo viņa izteiktajiem apgalvojumiem. Atļautā braukšanas ātruma pārsniegšanu objektīvi apstiprina arī lieciniece /pers. D/ (*lietas 15.lapa*), kura kā pasažiere atradās mašīnā, kā arī sastādītais administratīvā pārkāpuma protokols (*lietas 13.lapa*).

[14] Apgabaltiesa konstatē apzinātu apsūdzētā rīcību, kas bija vērsta uz kukuļa došanu valsts amatpersonai un atzīst, ka apsūdzētā darbības pareizi

kvalificētas pēc Krimināllikuma 323.panta pirmās daļas.

[15] Nosakot apsūdzētajam sodu, pirmās instances tiesa norādījusi, ka tiek ņemti vērā Krimināllikuma 35.panta un 46.panta nosacījumi.

Pirmās instances tiesa norādījusi, ka apsūdzētais izdarījis smagu noziegumu, kas apdraud valsts dienesta normālu darbību, ka tiek ņemta vērā informācija, kas raksturo apsūdzētā personību: nav agrāk sodīts, apgādībā divi bērni, ir patstāvīgs darbs.

Izvērtējot šos apstākļus, pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka nav nepieciešams apsūdzētajam piemērot panta sankcijā paredzēto smagāko soda veidu – brīvības atņemšanu. Attiecībā par naudas soda piemērošanas iespēju, tiesa norādījusi, ka fakts, ka lietā nav informācijas par apsūdzētā mantisko stāvokli, liedz piemērot šādu soda veidu. Minētais tiesas atzinums ir pretējs likumam un judikatūrā nostiprinātām atziņām par to, ka apsūdzētā mantiskais stāvoklis ņemams vērā apspriežot nosakāmā naudas soda apmēru, bet tas nevar ietekmēt naudas soda kā soda veida piemērošanu. Vienlaicīgi apgabaltiesa atzīst, ka nav pamata apsūdzētajam noteikt panta sankcijā vieglāku soda veidu naudas sodu. Piespiedu darbs ir vērtējams kā atbilstošs soda veids izdarītā nozieguma raksturam, apsūdzētā personībai un soda mērķu sasniegšanai. Darbs sabiedrības labā vienlaicīgi veic kā sodīšanas tā prevencijas funkciju.

[16] Nosakot soda mēru, pirmās instances tiesa norādījusi: ņemot vērā, ka apsūdzētais izdarījis smagu noziegumu un tiesa nav konstatējusi nevienu apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli, soda mērs nosakāms tuvāk panta maksimālajai sankcijai.

Atbilstoši Krimināllikuma 46.panta trešajai daļai, nosakot soda mēru, ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Savukārt noziedzīgā nodarījuma klasifikācija ir vērtējama nosakot soda veidu. Tādējādi pirmās instances tiesa soda mēru pamatojusi ar apstākļiem, kas neatbilst Krimināllikuma 46.panta nosacījumiem, līdz ar to noteiktā soda mēru nevar uzskatīt par likumīgu.

[17] Apgabaltiesas ieskatā, izvērtējot jautājumu par nosakāmā soda mēru, ir izvērtējams arī jautājums, vai konkrētais kriminālprocess ir pabeigts saprātīgā termiņā.

[17.1] Apelācijas instances tiesa vērš uzmanību, ka "saprātīgs termiņš" ir piepildāms jēdziens, tas nav izteikts konkrētos skaitļos un ir nosakāms katrā konkrētā gadījumā individuāli (*Ā. Meikališa, K. Strada-Rozenberga. Taisnīgums krimināprocesā. Jurista Vārds. Nr.48(695), 2011.29.11.*).

Savukārt, nosakot termiņa "saprātīgumu", jāņem vērā gan Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē izteiktās atziņas, gan Kriminālprocesa likumā norādītais.

Kriminālprocesa likuma 14.pantā ir noteikts, ka ikvienam ir tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, t.i., bez nepamatotas novilcināšanas. Kā jau minēts, jēdziens saprātīgs termiņš nav izteikts konkrētos skaitļos un tas ir izvērtējams individuāli katrā gadījumā, izvērtējot lietas apjomu, juridisko sarežģītību, procesuālo darbību daudzumu, iesaistīto personu attieksmi pret tai uzlikto pienākumu pildīšanu procesā un citiem objektīvi novērtējamiem apstākļiem.

Tiesas ieskatā minēto kriminālprocesu nav pamats uzskatīt par sarežģītu vai apjomīgu. Tāpat apgabaltiesa norāda, ka kriminālprocesa sarežģītībai nav izšķirošā nozīme. Kriminālprocesa likuma komentārā, komentējot 14.pantu norādīts, ka tikai valsts iestāžu, tajā skaitā prokuratūras un tiesu, darbības vai bezdarbības dēļ pieļautā kavēšanās ir tiesību uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā pārkāpums. Kā nepamatota kavēšanās var tikt uzskatīta gan neattaisnota bezdarbība, tā arī nevajadzīgu darbību veikšana, procesa norises "imitēšana" u.c. (*Kriminālprocesa likuma komentāri. A daļa. Latvijas Vēstnesis, 2019, 71.lpp.*). Tādējādi galvenais izvērtējamais jautājums, lai izvērtētu procesa pabeigšanas savlaicīgumu, ir attiecināms uz atbildīgo institūciju darbības analīzi – cik atbilstoši tās darbojušās.

[17.2] No lietas materiāliem redzams, ka kriminālprocess uzsākts 2017.gada 17.februārī (*lietas 5.lapa*), 2017.gada 18.februārī /pers. A/ atzīts par aizdomās turēto (*lietas 19.lapa*), savukārt tā paša gada 28.februārī pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu (*lietas, 35.-39.lapa*). Vairāk kā pēc gada – 2018.gada 21.aprīlī ar Kurzemes tiesas apgabala virsprokurores lēmumu atcelts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu un process atjaunots (*lietas 44.lapa*). 2018.gada 31.maijā kriminālprocess nodots tiesai. 2018.gada 13.novembrī pirmās instances tiesa taisījusi notiesājošu spriedumu, kura pilns teksts bijis pieejams 2018.gada 7.decembrī (*lietas, 103.-106.lapa*). Saistībā ar iesniegto apelācijas sūdzību un protestu, izskatot lietu apelācijas kārtībā 2019.gada 6.martā, apgabaltiesa atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu un nodevusi lietu jaunai izskatīšanai dēļ pirmās instances tiesas pieļautiem būtiskiem procesuāliem pārkāpumiem (*lietas, 121.-129.*). Atkārtoti spriedums pirmās instances tiesā pieņemts 2020.gada 11.februārī.

[17.3] Tādējādi pirmstiesas izmeklēšanas un pirmās instances tiesas pieļautu kļūdu dēļ notiesājošs spriedums šajā lietā taisīts gandrīz pēc trīs gadiem, kas nav uzskatāms par saprātīgu termiņu konkrētajā lietā.

[18] Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa atzīst, ka ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ noteiktais soda mērs nav likumīgs, tāpēc šajā daļā pirmās instances tiesas spriedums atceļams, sods mīkstināms, piemērojot Krimināllikuma 49^1.panta pirmās daļas 1.punkta nosacījumus.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu, apelācijas instances tiesa

n o s p r i e d a

Kurzemes rajona tiesas 2020.gada 11.februāra spriedumu atcelt daļā par apsūdzētajam /pers. A/ noteikto sodu.

/pers. A/ pēc Krimināllikuma 323.panta pirmās daļas, piemērojot Krimināllikuma 49^1.panta pirmās daļas 1.punktu, sodīt ar piespiedu darbu uz 160 (viens simts sešdesmit) stundām.

Pārējā daļā spriedumu negrozīt.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 10 dienu laikā Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574., 575.pantā paredzētajos gadījumos, sūdzību vai protestu iesniedzot Kurzemes apgabaltiesā.

Pilns tiesas spriedums pieejams 2020.gada 15.jūnijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Reinholde

Tiesnesis K.Līcis

Tiesnese I.Junghāne